

Σχεδιασμός Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για το Παιδί στην Πόλη

Κωδικός Μαθήματος: ΘΠ0505

Είδος Μαθήματος: ΘΕ

Μονάδες ECTS: 5

Εξάμηνο: 7ο

Διδάσκουσα: Ίριδα Τσεβρένη

Περιγραφή του μαθήματος

Με δεδομένο ότι η πόλη αποτελεί το περιβάλλον στο οποίο όλο και περισσότερα παιδιά ζουν και μεγαλώνουν, σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτήτριες και οι φοιτητές να αποκτήσουν τις βασικές γνώσεις και ικανότητες που απαιτούνται για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση προγραμμάτων και δράσεων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για το παιδί στην πόλη. Στο πλαίσιο του μαθήματος παρουσιάζονται και αναλύονται σύγχρονες τάσεις από τον χώρο της παιδαγωγικής και της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που εστιάζουν στην εξοικείωση των παιδιών με το αστικό περιβάλλον και στην ενθάρρυνση της συμμετοχής τους στη διαχείριση και βελτίωσή του, όπως η βασισμένη στον τόπο εκπαίδευση και η εκπαίδευση που εστιάζει στη συμμετοχή, στην ενδυνάμωση και στη δράση των παιδιών. Επίσης, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές εξοικειώνονται με τις βασικές αρχές σχεδιασμού και αξιολόγησης ενός προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- αναγνωρίζουν σύγχρονες παιδαγωγικές τάσεις οι οποίες διαμορφώνουν νέες κατευθύνσεις στην περιβαλλοντική εκπαίδευση.
- κατέχουν βασικές αρχές σχεδιασμού ενός προγράμματος περιβαλλοντικής το οποίο να είναι εξειδικευμένο για την προσχολική εκπαίδευση.
- αξιοποιούν τον χώρο και την κοινότητα της πόλης ως εκπαιδευτικό εργαλείο μάθησης και δράσης.
- προτείνουν, να οργανώνουν και να αξιολογούν δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με σκοπό τη βελτίωση του χώρου του νηπιαγωγείου.
- οργανώνουν, να υλοποιούν και να αξιολογούν ολοκληρωμένα προγράμματα και δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για το παιδί στην πόλη.
- να εμπλέκονται σε έρευνα και δράση για το άμεσο περιβάλλον τους μαζί με τα παιδιά και να αναστοχάζονται πάνω στα αποτελέσματα.

Ενδεικτικό διάγραμμα μαθημάτων

1η εβδομάδα

Εισαγωγή και συζήτηση για το περιεχόμενο και τους στόχους του μαθήματος

2η εβδομάδα

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση στην προσχολική ηλικία: διδακτικοί στόχοι και παιδαγωγικές αρχές

3η εβδομάδα

Το παιδί στην πόλη: το έργο του C. Ward και του R. Hart για τη συμμετοχή των παιδιών

4η εβδομάδα

Παιδαγωγική μεθοδολογία προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

5η εβδομάδα

Βασισμένη στον τόπο εκπαίδευση

6η εβδομάδα

Κριτική περιβαλλοντική εκπαίδευση

7η εβδομάδα

Η σχέση των παιδιών με τη φύση στην πόλη

8η εβδομάδα

Σχεδιασμός και αξιολόγηση προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

9η εβδομάδα

Βιωματικό εργαστήριο πάνω σε ζητήματα και έννοιες του μαθήματος

10η εβδομάδα

Βιωματικό εργαστήριο πάνω σε ζητήματα και έννοιες του μαθήματος

11η εβδομάδα

Παρουσίαση και συζήτηση εργασιών

12η εβδομάδα

Παρουσίαση και συζήτηση εργασιών

13η εβδομάδα

Αναστοχασμός

Βασική βιβλιογραφία

Σημειώσεις του μαθήματος στο e-class

Γεωργόπουλος, Α. (2014). *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: Ζητήματα Ταυτότητας*. Αθήνα: Gutenberg.

Hart, R. A. (2012). *Τα παιδιά συμμετέχουν. Θεωρία και πρακτική της εμπλοκής παιδιών στην ανάπτυξη της κοινότητας και τη φροντίδα του περιβάλλοντος*. Αθήνα: Επίκεντρο.

Λιαράκου, Γ. & Φογαίτη, Ε. (2007). *Από την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στην Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη. Προβλήματα, τάσεις και προτάσεις*. Αθήνα: Νήσος.

- Ταμουτσέλη, Κ. (2022). *Συμμετοχικότητα και εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη*. Αθήνα: Επίκεντρο.
- Φλογαΐτη, Ε., Λιαράκου, Γ., Γαβριλάκης, Κ. (2021). *Συμμετοχικές μέθοδοι διδασκαλίας και μάθησης. Εφαρμογές στην εκπαίδευση για το περιβάλλον και την αειφορία*. Αθήνα: Πεδίο.

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία

- Braus, J. & Wood, D. (1993). *Environmental Education in the Schools. Creating a Program that Works!* Washington, DC: North American Association for Environmental Education.
- Davis, J. (2010). (επιμ.). *Young Children and the Environment, Early Childhood for Sustainability*. Cambridge: Cambridge University Press.
- NAEE (2010). *Guidelines for Excellence. Early Childhood Environmental Education Programs*. Washington, DC: North American Association for Environmental Education.
- Pramling Samuelsson, I. & Kaga, Y. (επιμ.) (2008). *The contribution of early childhood education to a sustainable society*. Paris: UNESCO.
- Smith, G. & Sobel, D. (2010). *Place- and Community-Based Education in Schools*. New York: Routledge.
- Sobel, D. (2013). *Place-based Education. Connecting Classrooms and Communities*. Massachusetts: Orion.
- Τσεβρένη, Ι., (2016). «Η συμβολή του έργου του Colin Ward στη διαμόρφωση μίας ριζοσπαστικής περιβαλλοντικής εκπαίδευσης της πόλης». Στο Ε. Μανωλάς και Γ. Τσαντόπουλος (επιμ.), *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Επικοινωνία. Θέματα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων*, 8ος τόμος, Τμήμα Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, Δ.Π.Θ.
- Τσεβρένη, Ι. (2009). Η ανάγκη για μία περιβαλλοντική εκπαίδευση προσανατολισμένη στη δράση. Για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, *Περιοδικό της ΠΕΕΚΠΕ*, τεύχος 43, 10-13.
- Τσεβρένη, Ι. (2009). *Μεγαλώνοντας στην Αθήνα. Ένα πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για τη συμμετοχή των παιδιών στη διαμόρφωση του περιβάλλοντός τους*. Εργαστήριο Σχεδιαστικής Μεθοδολογίας και Ρύθμισης του Χώρου, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, ΕΜΠ, Ίδρυμα Ι. Λάτση. <http://www.latsis-foundation.org/pbf/uploads/file/tsevreni.pdf>
- Ward, C. (1978). *The Child in the City*. London: Architectural Press
- Ward, C., Fyson, A. (1973). *Streetwork: The Exploding School*. London: Routledge.